

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX KADENCJA

Warszawa, dnia 21 lipca 2016 r.

Druk nr 261

Pan

Stanisław KARCZEWSKI

MARSZAŁEK SENATU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Na podstawie art. 76 ust. 1 Regulaminu Senatu, my niżej podpisani senatorowie wnosimy o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy

o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej.

Do reprezentowania nas w dalszych pracach nad tym projektem ustawy upoważniamy senatora Roberta Mamąta.

W załączeniu przekazujemy projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

(-) Anna Maria Anders	(-) Jan Hamerski	(-) Michał Potoczny
(-) Rafał Ambrozik	(-) Jan Maria Jackowski	(-) Zdzisław Pupa
(-) Adam Bielan	(-) Stanisław Karczewski	(-) Tadeusz Romańczuk
(-) Grzegorz Bierecki	(-) Maria Koc	(-) Czesław Ryszka
(-) Grzegorz Czelej	(-) Stanisław Kogut	(-) Michał Seweryński
(-) Jerzy Czerwiński	(-) Waldemar Kraska	(-) Krzysztof Słoń
(-) Jan Dobrzyński	(-) Maciej Łuczak	(-) Aleksander Szwed
(-) Robert Gawęł	(-) Robert Mamąta	(-) Rafał Ślusarz
(-) Adam Gawęda	(-) Marek Martynowski	(-) Andrzej Wojtyła
(-) Stanisław Gogacz	(-) Bogusława Orzechowska	(-) Alicja Zajac
(-) Mieczysław Golba	(-) Grzegorz Peczkis	(-) Jan Żaryn
(-) Arkadiusz Grabowski	(-) Wojciech Piecha	

USTAWA

z dnia2016 r.

**o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego
przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej**

Art. 1 W ustawie z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. 2016 poz. 744) wprowadza się następujące zmiany:

1) dodaje się art. 7 - 8 w brzmieniu:

Art. 7.1. Ustawę stosuje się także do obiektów budowlanych o charakterze nieużytkowym takich jak pomniki, obeliski, popiersia, tablice pamiątkowe, napisy i znaki.

2. Przepisu art. 7 ustęp 1. nie stosuje się wobec grobów i miejsc pochówku, w szczególności cmentarzy wojennych.

Art. 8. W przypadku istnienia takich obiektów wojewoda nakazuje ich rozbiórkę.

2) dotychczasowy art. 7 otrzymuje numer 9.

Art. 2 Ustawa wchodzi w życie w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

Projektowana ustawa przewiduje utworzenie mechanizmów prawnych, które pozwolą na usunięcie z przestrzeni publicznej budowli gloryfikujących ustrój totalitarny. Ustawą z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 744) ustawodawca wprowadził ogólną definicję legalną propagowania komunizmu i wskazał rozwiązania dzięki którym zakazane zostało nadawanie przez jednostki samorządu terytorialnego nazw budowlom, obiektom i urządzeniom użyteczności publicznej, w tym drogom, ulicom, mostom i placom, które upamiętniają lub propagują osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny. Ustawa eliminuje także z przestrzeni publicznej już istniejące nazwy dróg, ulic, mostów, placów i innych obiektów, propagujące symbole ustrojów totalitarnych.

W wyżej wymienionej ustawie nie została jednak precyzyjnie uregulowana kwestia usunięcia obiektów budowlanych o charakterze nieużytkowym takich jak pomniki, obeliski, popiersia, tablice pamiątkowe, napisy i znaki. Budowle te bez żadnych wątpliwości należy uznać za propagujące ustrój totalitarny, mające szkodliwy wpływ na społeczeństwo, pozwalające zwolennikom totalitaryzmu na propagowanie swoich poglądów a także upamiętniające wydarzenia i osoby mające zbrodniczy wpływ na historię Polski. Obecność tego typu obiektów budowlanych bez wątpliwości wypełnia znamiona propagowania ustroju totalitarnego. Konieczne jest więc znowelizowanie ustawy, która co prawda wprowadza rozwiązania legislacyjne pozwalające na usunięcie związanych z totalitaryzmem nazw ulic, jednakże nie odnosi się do opisanych wyżej obiektów budowlanych.

Założeniem wprowadzanych zmian jest stworzenie prawnych instrumentów i technicznych możliwości, które spowodują, że budowle propagujące ustrój totalitarny przestaną istnieć. Proponowana nowelizacja wprowadza przepis, który określa katalog obiektów budowlanych, które są niezgodne z ustawą. Dzięki temu doprecyzowaniu samorządy będą mogły podjąć skuteczne działania w celu oczyszczenia przestrzeni publicznej z symboli totalitarnych. Wprowadzenie katalogu obiektów budowlanych, które zostaną objęte ustawą jest konieczne w celu usunięcia wątpliwości samorządów co do statusu tych obiektów.

Zgodnie z założeniami nowelizacji (art. 8 punkt 2), przepisom dotyczącym usuwania przedmiotowych obiektów budowlanych nie podlegają groby, miejsca pochówku a w szczególności cmentarze wojenne. Są to miejsca pamięci i spoczynku ofiar wojennych,

zarówno żołnierzy jak i ludności cywilnej. Zachowanie pamięci tych ofiar ma wymiar moralny, dlatego w świetle nowelizacji nie zostanie ona naruszona.

W ustawie wprowadzona została również regulacja odnosząca się do zobowiązań międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej, która na mocy umowy z Federacją Rosyjską 22 lutego 1994 roku podjęła współpracę z Rosjanami dotyczącą rozwiązywania spraw związanych z ustalaniem, rejestracją, urządzeniem i zachowaniem i należywym utrzymaniem miejsc pamięci i spoczynku. Artykuł 8 przekazuje wprost, że ustawa nie narusza umów i traktatów z Federacją Rosyjską.

Usunięcie z przestrzeni publicznej obiektów budowlanych związanych z ideologią totalitarną będzie miało pozytywny odbiór społeczny. Da społeczeństwu wyraźny sygnał, że państwo realizuje konstytucyjne zasady zakazujące ustroju totalitarnego, a także potępią i piętnuje wszelkie działania związane z propagowaniem takich postaw.

Na terenie Rzeczypospolitej Polskiej znajduje się obecnie ponad 500 obiektów budowlanych, które będą podlegać przepisom ustawy po nowelizacji. To głównie pomniki, ale w całym kraju można znaleźć także inne budowle wpisujące się w ustawowy katalog. Wejście ustawy w życie będzie wiązało się z kosztami dotyczącymi usunięcia przedmiotowych obiektów budowlanych (koszt usunięcia pomnika to według szacunkowych danych od kilku do kilkudziesięciu tysięcy złotych, koszty usunięcia pozostałych obiektów wymienionych w katalogu wynoszą od kilkuset złotych do kilku tysięcy złotych od obiektu). Odnośnie skutków finansowych dla Instytutu Pamięci Narodowej przyjęcia ustawy, zgodnie z art. 6 ust. 1 proces dekomunizacji przestrzeni publicznej jest przewidziany na okres dwóch lat, w całym okresie koszt wydawania opinii przez Instytut Pamięci Narodowej powinien być oszacowany na 120 0000 złotych (w tym przy wydatkowaniu kwoty około 300 000 złotych na utworzenie nowych stanowisk pracy).

Ponadto ustawa będzie generowała koszty postępowań zmierzających do usunięcia obiektów.

Projekt ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu
